

GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI
Strateji Geliştirme Daire Başkanlığı
(İç Kontrol Müdürlüğü)

www.gib.gov.tr & www.gelirler.gov.tr
ickontrolmd@gelirler.gov.tr

İlkadım Caddesi, 06450
Dikmen - ANKARA / TÜRKİYE
Tel: 0.312 415 29 00 & Tel: 0.312 415 31 56 - 35 66
Faks: 0.312 415 28 19

Sorularla İç Kontrol

b) Risk Değerlendirme Bileşeni

Risk değerlendirme, idarenin hedeflerinin gerçekleşmesini engelleyecek risklerin tanımlanması, analiz edilmesi ve gerekli önlemlerin belirlenmesi sürecidir.

Risk değerlendirmesi, mevcut koşullarda meydana gelen değişiklikler dikkate alınarak gerçekleştirilen ve süreklilik arz eden bir faaliyettir. İdare, stratejik planında ve performans programında belirlenen amaç ve hedeflerine ulaşmak için, iç ve dış nedenlerden kaynaklanan riskleri değerlendirir.

Risk Değerlendirme Bileşeni;

- Planlama ve Programlama,
- Risklerin Belirlenmesi ve Değerlendirilmesi

olmak üzere, 2 standart altında 9 genel şarttan oluşmaktadır.

c) Kontrol Faaliyetleri Bileşeni

Kontrol faaliyetleri, idarenin hedeflerinin gerçekleştirilmesini sağlamak ve belirlenen riskleri yönetmek amacıyla oluşturulan politika ve prosedürlerdir.

Önleyici, tespit edici ve düzeltici her türlü kontrol faaliyeti belirlenir ve uygulanır. Kontrol faaliyetleri; tanımlanan ve değerlendirilen risklerin yönetilmesi amacıyla oluşturulan tüm prosedür, uygulama ve kararlardır. Her seviyede ve her faaliyet alanında bulunmalıdır.

Kontrol Faaliyetleri Bileşeni;

- Kontrol Stratejileri ve Yöntemleri,
- Prosedürlerin Belirlenmesi ve Belgelendirilmesi,
- Görevler Ayrılığı,
- Hiyerarşik Kontroller,

Sorularla İç Kontrol

- Faaliyetlerin Sürekliliği,
- Bilgi Sistemleri Kontrolleri

olmak üzere, 6 standart altında 17 genel şarttan oluşmaktadır.

c) Bilgi ve İletişim Bileşeni

Bilgi ve iletişim, gerekli bilginin, ihtiyaç duyan kişi, çalışan ve yöneticiye belirli bir formatta ve ilgililerin iç kontrol ve diğer sorumluluklarını yerine getirmelerine imkan verecek bir zaman dilimi içinde iletilmesini sağlayacak bilgi, iletişim ve kayıt sistemini kapsar.

İdarenin ihtiyaç duyacağı her türlü bilgi, uygun bir şekilde kaydedilir, tasnif edilir ve ilgililerin iç kontrol ile diğer sorumluluklarını yerine getirebilecekleri bir şekilde ve sürede iletilir.

Bilgi ve İletişim Bileşeni;

- Bilgi ve İletişim,
- Raporlama,
- Kayıt ve Dosyalama Sistemi,
- Hata, Usulsüzlük ve Yolsuzlukların Bildirilmesi

olmak üzere, 4 standart altında 20 genel şarttan oluşmaktadır.

d) İzleme Bileşeni

İzleme, iç kontrol sisteminin kalitesini değerlendirmek üzere yürütülen tüm izleme faaliyetlerini kapsar.

İç kontrol sistem ve faaliyetleri sürekli izlenir, gözden geçirilir ve değerlendirilir.

İzleme Bileşeni;

- İç Kontrolün Değerlendirilmesi,
- İç Denetim

olmak üzere, 2 standart altında 7 genel şarttan oluşmaktadır.

Sorularla İç Kontrol

12 - Kamu İç Kontrol Sistemini Kimler Değerlendirir?

İdarelerin kamu iç kontrol sistemleri, iç denetçileri tarafından risk odaklı olarak değerlendirilir.

Sayıştay ise düzenlilik denetimi kapsamında, iç denetim raporlarını da dikkate alarak, idarelerin iç kontrol sistemlerini değerlendirir. Bu değerlendirme sonucunda düzenlenen raporlar, TBMM'ye sunulur.

B- GİB KAMU İÇ KONTROL STANDARTLARINA UYUM EYLEM PLANI

5018 sayılı Kanununun 55 inci maddesine istinaden, Maliye Bakanlığı tarafından 26/12/2007 tarihli ve 26738 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan "Kamu İç Kontrol Standartları Tebliği" çerçevesinde, Başkanlığımızda mali ve mali olmayan tüm iş ve işlemlerin, Kamu İç Kontrol Standartlarına uyumunu sağlamak ve İç Kontrol Sistemini oluşturmak için gerekli çalışmalarını belirlemek ve gerçekleştirmek üzere, 29/12/2008 tarihli Başkanlığımız Kamu İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planı; Kamu İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planı Hazırlama Rehberi doğrultusunda revize edilerek, Gelir İdaresi Başkanlığı Kamu İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planı 26/12/2011 tarihli Başkanlık Makamı Oluru ile yürürlüğe konulmuştur.

GİB Kamu İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planı; Ocak 2012-Aralık 2014 tarihleri arasında, iç kontrol sisteminin kurulması ve işletilmesini sağlamak amacıyla yapılması öngörülen eylemleri içermektedir.

Sorularla İç Kontrol

Eylem Planında: Kamu İç Kontrol Standartları Tebliği ile belirlenmiş olan, 5 bileşen kapsamında, 18 standart ve bu standartlar için gerekli 79 genel şart, ayrı ayrı değerlendirilerek, Başkanlığımızın mevcut durumu ortaya konulmuştur.

Başkanlığımız faaliyetlerinin, iç kontrol standartlarına uyumlaştırılması amacıyla yapılması öngörülen eylemler, eylemlerin yerine getirilmemesinden sorumlu birimler, işbirliği yapılacak birimler, eylemlerin çıktıları ve eylemlerin gerçekleşme tarihleri belirlenmiştir.

Eylem Planının Gerçekleşme Sonuçlarının İzlenmesi: GİB Kamu İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planındaki eylemlerin gerçekleşme durumları düzenli olarak takip edilecektir.

Eylem planına ilişkin gerçekleştirmelerin ilki Haziran-2012 ayında olmak üzere ve takip eden 6'şar aylık dönemler itibarıyla, 2011/1 No.lu İç Kontrol Genelgesi ekinde yer alan Eylem Planı İzleme Formu kullanılarak izlenecektir.

*** KONTROL SİZDE ***

Sorularla İç Kontrol

Mayıs 2012 - Ankara

A- GENEL BİLGİ

Dünyadaki yeni gelişmeler ışığında yönetim anlayışı değişmekte ve kamu yönetimi kendini sürekli yenilemektedir. Bu doğrultuda, ülkemizin refah düzeyinin artırılması, daha etkili ve verimli çalışan bir kamu yönetiminin oluşturulması temel bir politika olarak belirlenmiş ve bu kapsamda kamunun yeniden yapılanması çalışmaları başlatılmıştır. Bu amaçla, kamu mali yönetimi ve kontrol sistemini uluslararası uygulamalara ve Avrupa Birliği müktesebatına uyumlu olarak yeniden yapılandırmak üzere, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu hazırlanarak, 24 Aralık 2003 tarihli ve 25326 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmış ve 2006 yılında yürürlüğe girmiştir.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu ile birlikte iç kontrol sisteminin kurulması kamu idareleri için zorunlu hale gelmiştir.

1 İç Kontrol Nedir?

İç kontrol;

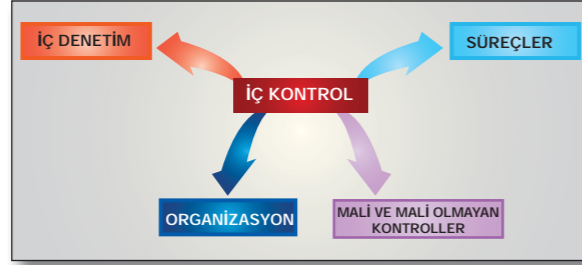
- İdarenin amaçlarına,
- belirlenmiş politikalara,
- mevzuata

uygun olarak faaliyetlerin;

- etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde yürütülmesini,
- varlık ve kaynakların korunmasını,
- muhasebe kayıtlarının doğru ve tam olarak tutulmasını,
- mali bilgi ve yönetim bilgisinin zamanında ve güvenilir olarak üretilmesini sağlamak üzere idare tarafından oluşturulan;

- organizasyon,
- yöntem ve süreçle,
- iç denetimi

kapsayan mali ve diğer kontroller bütünüdür.

2 İç Kontrole İlişkin Mevzuat Nelerdir?

- 5018 Sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu,
- İç Kontrol ve Ön Mali Kontrole İlişkin Usul ve Esaslar,
- Strateji Geliştirme Birimlerinin Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik,
- Kamu İç Kontrol Standartları Tebliği,
- Kamu İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planı Hazırlama Rehberi.

3 İç Kontrolün Amacı Nedir?

- Kamu gelir, gider, varlık ve yükümlülüklerinin etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde yönetilmesini,
- Kamu idarelerinin kanunlara ve diğer düzenlemelere uygun olarak faaliyet göstermesini,
- Her türlü mali karar ve işlemlerde usulsüzlük ve yolsuzluğun önlenmesini,

- Karar oluşturmak ve izlemek için düzenli, zamanında ve güvenilir rapor ve bilgi edinilmesini,
- Varlıkların kötüye kullanılması ve israfını önlemek ve kayıplara karşı korunmasını, sağlamaktır.

4 İç Kontrolün Faydaları Nelerdir?

- Kurumun yapısını ve faaliyetlerini yazılı hale getirir.
- Yönetici ve çalışanların; görev, yetki ve sorumluluklarını bilmesi ve etik değerleri benimsemesini sağlar.
- Faaliyetlerin yerine getirilmesini kolaylaştırır ve kurumun imajını artırır.
- Risk değerlendirmesi ve yönetilmesi ile hedeflere ulaşmadaki engeller, asgari seviyeye indirilir.
- Faaliyetler, mali karar ve işlemler ile prosedürlerin yazılı olarak belirlenmesi, yönetici ve çalışanların idarenin tüm faaliyetleri hakkında bilgi sahibi olmalarını sağlar. Faaliyetlerin sürekliliği, kişi odaklı olmaktan kurtulur ve kurumsallaşır.
- Bilgi ve iletişim sisteminin kurulması, yönetici ve çalışanların görevlerini yerine getirebilmesi için gerekli olan bilgiye zamanında ulaşılabilmesini ve sağlıklı karar alınabilmesini sağlar.
- Yöneticiler, hedeflere ulaşmada daha iyi izleme ve değerlendirme yaparlar.

5 İç Kontrolün Güvence Verme Sınırı Nedir?

İç kontrol, kurumun amaçlarına ve hedeflerine ulaşmasını mutlak ölçüde garanti edemez. Bütün

unsurları ile etkin olarak işleyen bir iç kontrol sistemi, amaçlara ve hedeflere ulaşılma düzeyine yönelik kurum yönetimi ve çalışanlarına, ancak makul bir seviyede güvence verir.

6 İç Kontrol Sadece Mali İş ve İşlemleri mi Kapsar?

İç kontrol, sadece mali iş ve işlemlerle sınırlı değildir. İdarenin stratejik amaç ve hedeflerine ulaşmak için yürüttüğü bütün faaliyet ve süreçler (mali olan ya da olmayan) iç kontrolün konusunu oluşturmaktadır.

7 İç Kontrol Sadece Ön Mali Kontrol Denim İbaretir?

İç kontrol, sadece ön mali kontrolden ibaret değildir. Ön mali kontrol faaliyeti, mali karar ve işlemler üzerinde gerçekleştirilirken; iç kontrol ise idarenin yürüttüğü bütün faaliyet ve süreçleri de kapsayan bir sistemdir.

8 İç Kontrol Sadece Strateji Geliştirme Daire Başkanlığı'nın İşidir mi?

İç kontrol, sadece Strateji Geliştirme Daire Başkanlığı tarafından yapılması gereken bir iş veya işlem değildir. Bütün yönetim kademeleri ve çalışanları, iç kontrol sisteminin işleyişinden sorumludur.

9 İç Kontrol Sisteminde Kimler Nelerden Sorumludur?

- İç kontrol sisteminin kurulması ve gözetilmesi ile yazılı prosedür ve talimatların oluş-

turulması gibi her türlü düzenlemenin yapılması görevi, üst yöneticiye.

- Görev ve yetki alanları çerçevesinde, idari ve mali karar ve işlemlere ilişkin olarak, iç kontrol sisteminin işleyişini sağlama görevi, harcama yetkililerine,
- İç kontrol çalışmalarını koordine etme, harcama birimlerine teknik destek ve danışmanlık sağlama ve ön mali kontrol faaliyetini yürütme görevi, strateji geliştirme birimlerine,
- İç kontrol sisteminin denetlenmesi ve geliştirilmesi yönünde önerilerde bulunma görevi, iç denetçilere verilmiştir.

Tüm çalışanlar, iç kontrol sisteminin işleyişinden sorumludur. İç kontrolün herkesin sorumluluğunda olması nedeniyle, her bir çalışan görev tanımı çerçevesinde, kendisine verilen iş/işlemleri etkin ve verimli bir şekilde mevzuata uygun olarak yürütmek zorundadır.

10 COSO Modeli / Küpü Nedir?

Coso Modeli: Özel sektörde uygulanmak üzere geliştirilen ve kamu sektöründe de uygulama alanı bulan, Avrupa Birliğince benimsenen bir modeldir.

Coso Küpü: İç kontrolün unsurları ile iç kontrolün amaçları ve faaliyetleri arasındaki ilişkiyi gösterir.

11 Kamu İç Kontrol Standartları Nedir / Ne İşe Yarar?

Maliye Bakanlığı tarafından 26/12/2007 tarihli ve 26738 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Kamu İç Kontrol Standartları Tebliği ile kamu idarelerinde iç kontrol sisteminin oluşturulması, uygulanması, izlenmesi ve geliştirilmesi amacıyla; 5 bileşen altında, 18 standart ve bu standartlar için gerekli 79 genel şart belirlenmiştir.

Kamu İç Kontrol Standartları, idarelerin iç kontrol sistemlerinin oluşturulmasında, izlenmesinde ve değerlendirilmesinde temel yönetim kurallarını gösterir.

Tüm kamu idarelerinde tutarlı, kapsamlı ve standart bir kontrol sisteminin kurulmasını ve uygulanmasını amaçlar.

a) Kontrol Ortamı Bileşeni

Kontrol ortamı, iç kontrolün diğer unsurlarına temel teşkil eden genel bir çerçevedir. İdarenin yönetici ve çalışanlarının iç kontrole olumlu bir bakış sağlaması, etik değerlere ve dürüst bir yönetim anlayışına sahip olması esastır. Performans esaslı yönetim anlayışı çerçevesinde görev, yetki ve sorumlulukların uzmanlığa önem verilerek bilgili ve yeterli kişilere verilmesi ve personelin performansının değerlendirilmesi sağlanır. İdarenin organizasyon yapısı ile personelin görev, yetki ve sorumlulukları açık bir şekilde belirlenir.

Kontrol Ortamı Bileşeni;

- Etik Değerler ve Dürüstlük,
- Misyon, Organizasyon Yapısı ve Görevler,
- Personelin Yeterliliği ve Performansı,
- Yetki Devri

olmak üzere, 4 standart altında 26 genel şarttan oluşmaktadır.